

Església del Roser

Súria

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: C/ Major, s/n
Emplaçament: Al Poble Vell de Súria

Coordenades:

Latitud: 41.834836118112
Longitud: 1.7518438615724
UTM Est (X): 396363
UTM Nord (Y): 4632192

Classificació

Número de fitxa: 08274 - 19
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Medieval Romànic Modern Contemporani
Segle: XIII-XIX

Estat de conservació: Bo

Notes de conservació: A les darreries del segle XIX, quan el castell ja havia perdut el primitiu valor estratègic, el campanar fou prolongat cap amunt, amb un complement que li dóna més esveltesa i que, suficientment diferenciat de l'obra romànica, cal mantenir com a símbol típic de la població. La resta del temple demostra les successives ampliacions del conjunt arquitectònic experimentades en el curs dels segles.

Protecció: Legal

Tipus de protecció: BCIL

Observacions protecció: BCIL 5199-I. Aprovació definitiva comissió urbanisme 21/01/2003

Data aprovació: dt., 21/01/2003 - 12:00

Número inventari: IPA 17222

Generalitat i altres inventaris

Accés: Fàcil

Ús actual: Religios

Titularitat Privada
Titular: Parròquia de Sant Cristòfol C/Sant Antoni Maria Claret, 14, 08260 Súria

Fitxes associades:

Poble Vell

Autoria de la fitxa ARQUEOCIÈNCIA- J.M. Huélamo

Data de registre de la ds., 27/11/1999 - 01:00

fitxa:

Autoria de la darrera Marta Lloret Blackburn-Antequem, S.L.

revisió:

Data de la darrera revisió: dj., 16/09/2021 - 11:00

Descripció

L'edificació actual és d'origen romànic. D'aquesta fase de fundació presenta, ben evidents encara, la base de la torre del campanar, l'absis semicircular orientat a llevant (sobreelevat fins assolir unes grans proporcions), bona part de la nau, una capella lateral esquerra i una mena d'arcada cega, decorada, oberta en el gruix del mur. Dins existia la capella de Sant Jaume, que sembla ser la de l'esquerra amb un arc cec. Al costat dret hi ha com un braç de transepte que és el pas cap al cloquer, per la qual cosa no sembla que hi hagués pogut haver cap altar. L'absis devia estar dedicat al titular, Sant Cristòfol (SITJES, 1990). L'absis presenta, al menys, tres paraments de factura diferent. Destaca un finestral, que primitivament, deuria ser de doble esqueixada encara que actualment mostra una obertura més ampla, acollint un reixat (AUTORS, DIVERSOS, 1984). De la part més antiga d'aquest, l'element més destacable és una finestra més reduïda, cegada, composta per dos blocs de pedra verticals, que formen els brancals sobre els que es recolza l'arc de mig punt fet d'una única pedra decorada amb motius geomètrics en relleu desenvolupats en forma de dues fileres de triangles, de les quals, la de sota en conté de triples i, fins i tot, de quàdruples, és a dir, que els triangles són formats per tres o quatre traços ressortits, mentre que els triangles situats a la sèrie superior han estat esculpits amb una sola línia. Cal dir, que probablement per manca d'habilitat, els triangles d'un rengle i de l'altre no estan ben conjuntats (AUTORS, DIVERSOS, 1984). Per sobre d'aquesta es van esculpir dos ressals en forma d'arquivoltes llises. Al costat s'eleva el campanar, de planta quadrada, la part romànica del qual arriba fins la cornisa inferior. Fins aquí, consta d'una socolada on hi ha un petit finestral, sobre la que s'alcen tres pisos, indicats a l'exterior només per tres nivells de finestres a cada vent. En el primer pis, les finestres són senzilles, mentre que al segon i tercer són geminades, essent les d'aquesta planta més grans que les de l'inferior. Els arquets són de mig punt adovellats. Les columnes tenen capitells mensuliformes. Els murs romànics són fets de carreus ben tallats en fileres ordenades a trencajunt. (AUTORS, DIVERSOS, 1984). Aproximadament a la meitat de la nau central de l'església del Roser es troba la "Sepultura de Ioan / Alsina y Marquillas / y dels seus feta lo / any 1764". Sobre la inscripció hi ha una calavera i sota la inscripció el símbol parlant de la família amb arrel. Segons informació oral, aquesta làpida segella l'entrada a una cambra hipogea on es troben, sembla que quatre nínxols, sense cap altre identificació. La nau esquerra de l'església es troba a un nivell més alt que les altres, sens dubte per la topografia del terreny. La porta lateral de l'església presenta la data de 1868. Hi ha dues làpides de persones de l'estament eclesiàstic sobre la volta (probablement provinents de l'antic cementiri). El paviment de la nau central es troba esbiaixat respecte de l'eix de l'església. A la sagristia hi ha dues calaixeres i una petita capella portàtil amb una imatge de Santa Maria a l'interior. Són interessants les pintures al sostre de la capella fonda o del Sant Crist.

Observacions:

Al campanar es troben quatre campanes, una amb la data 07.10.1956 i la darrera, instal·lada en el transcurs del present inventari (Pasqua 2000), que porta per nom "Maria" la qual ha estat feta a Monistrol de Montserrat.. En una enquesta de 1892 es diu que hi ha "tres capelles públiques, una a càrrec de la parròquia i dues a càrrec de particulars i que en els deu darrers anys s'han realitzat millores com el daurat dels altars del Roser, Sant Isidre i Sant Antoni i feta i daurada la barana del cor, s'ha fet el nou cementiri amb la capelleta i altar nous". (Per cert, que respecte al cementiri de Súria, i seguint a Pau Soler (SOLER, 1985) un de nou, construït com a tot arreu el 1888, substituï l'anterior del segle XVII, situat prop de l'era del castell, i aquest encara tenia un precedent conegut en un altre del segle XII que desaparegué definitivament en fer-se la ampliació de l'església de la que ja s'ha parlat abans). Al mateix document a que ens referíem abans, també es fa inventari del tresor parroquial que constava d'una creu de fusta daurada, una altra de plata, una Vera Creu de plata, dos calzes de plata i un de daurat, un copó de metall i un altre de plata, una custòdia de plata i una altra daurada, un encenser de metall i un altre de plata, dues vinagreres, una de plata i l'altra de cristall, dos salpassers, un de plata i l'altre de fusta. En el capítol d'ornaments sagrats, sis capes, dotze casulles de colors, tres casulles brodades en or, tres torns bons, dues capetes pel viatic, una brodada en or, i altres robes pròpies pel culte (REGUANT, s.d.). L'obra es va donar per acabada un cop va finalitzar l'elevació del campanari, l'any 1903. Hi ha una placa on consta el nom de Jaume Soler i la data 1901 (REGUANT, 1997). L'any 1912 es va inaugurar un nou altar amb la imatge del Sagrat Cor (REGUANT, 1997). L'any 1930 l'església era descrita que encara que no tingués cap estil definit, era de bon visitar per la bellesa, principalment, de les pintures dels plafons laterals de l'altar major, el qual era d'estil bizantí (LLADÓ, 1993C). El 22 de juliol del 1936, els revolucionaris cremaren el contingut de l'església parroquial al carrer del Roser, ja que els veïns van protestar per por que no cremessin les seves cases i desaparegué així el retaule de l'altar major que era dedicat a sant Cristòfol (REGUANT, 1997). Al capdamunt de la graonada d'accés a l'església existien fins l'any 1936, dos àngels de ferro, un a cada costat que sostenien un fanal de llum (SOLER, 1985) i a sengles costats, els busts de dos personatges que la tradició oral atribueix a busts de papes (Informació oral de Josep Peramiquel i Josep Graells), actualment resten les columnes. El 1939 la titularitat de la parròquia va ser traslladada a la nova església de Sant Cristòfol El 1954 el temple es va tornar a obrir al culte, un cop restaurat (AUTORS DIVERSOS, 1984). El 1956, un cop restaurada amb aportacions populars, es va instal·lar de nou la imatge de la Verge del Roser a l'església, proclamant-se patrona del Poble Vell (REGUANT, 1997). L'any 1957 totes les esglésies de Súria es van incorporar des del bisbat de Vic al de Solsona (AUTORS DIVERSOS, 1984).

Història

Primitiva parròquia de Sant Cristòfol, l'origen de la qual es podria remuntar a finals del segle IX, amb la repoblació del Bages pel comte Guifré (SITJES, 1990), apareixent en una llista de parròquies feta entre els anys 1025 i 1050 (SITJES, 1990). L'any 1110 hi ha una deixa per als clergues de Sant Cristòfol (REGUANT, s.d.). L'edifici actual és datable en el període romànic tardà d'acord amb un testament de l'any 1205, que es conserva, a l'arxiu Fàbrega de Cererols, atorgat per Guilleuma de Torroella, germana de Berenguer de Súria i muller de Berenguer de Torroella, del qual prengué el nom. Entre les seves disposicions figuren les deixes per a esglésies i, entre aquestes, aquest temple de Súria. En concret, llega per a ser-hi enterrada, set sous per a les obres i dotze diners a la capella de Sant Jaume, segurament, la situada a l'esquerra i que presenta un arc cec (SITJES, 1990). Tot això vol dir que, en aquell moment, l'edificació estava molt avançada (SITJES, 1990). Un altre testament del mateix arxiu, el de Guillem de Bosc, de 1348, esmenta una deixa per a l'altar de Sant Cristòfol, que devia ser per a un retaule gòtic (SITJES, 1990). La confraria del Roser fou fundada el 1591, amb autorització del Papa Gregori XIV (REGUANT, 1988), de qui es conservava, l'any 1930, una butlla ornada en policromia (LLADÓ, 1993C). L'any 1603, el bisbe de Vic,

Francesc Robuster, va autoritzar una confraria a Sant Antoni (LLADÓ, 1993C). També se sap que el beneficiat de Santa Maria sa Vila rebia un censal de can Ribera de Coaner i cap el 1680 el benefici d'aquest antic monestir ja s'havia extingit, essent la seva dotació cedida a la confraria del Roser, que en quedà així encarregada del culte (REGUANT, 1988). A la primera guerra carlina, l'església va ser saquejada, servint de fortalesa durant tres anys (REGUANT, 1997). L'any 1862 hi havia al front de la parròquia mossèn Jaume Soler, el qual, veient que la seva església era massa petita per a les necessitats de la feligresia, cada vegada més nombrosa, va decidir ampliar-la. Per a portar a bon port les obres d'ampliació es va crear una junta especial, formada pel rector mateix, el batlle, quatre regidors i el síndic. El 14 d'abril la citada junta dirigí un informe dels seus projectes al bisbe de Vic informant-lo que les obres que volien realitzar es pagarien per subscripció pública; al mateix temps li comunicaven que l'arquitecte Josep M. Blandó havia acceptat dirigir els treballs. El bisbe, per tal de conèixer l'abast de les obres i la seva viabilitat tècnica, es va dirigir a un altre arquitecte, Joan Cortès i de Ribera, perquè estudiés el cas i n'elaborés un informe. El dia 22 d'octubre del mateix any, Joan Cortès i de Ribera presenta l'informe en el qual expressa que encara que tècnicament les obres són viables, per portar-les a terme impliquen un cost molt elevat, a més d'obstruir l'entrada del castell. L'església constava, fins aleshores, d'una sola nau i una sagristia darrera l'altar major amb un traster al costat. La intenció del rector i els altres membres de la junta era crear dues naus laterals més; per això volien tancar l'entrada de la fortalesa, que es trobava en un corredor que separava ambdós edificis. A pesar de l'informe contrari a l'obra de l'arquitecte, l'església fou remodelada. En tancar aquella entrada se'n devia haver d'obrir una altra amb el perjudici que això podia comportar. Per l'altra banda els inconvenients eren menors, ja que el terreny en què s'havia d'assentar la nova nau, era ocupat anteriorment pel cementiri i a la part inferior pel pas de la casa rectoral a l'entrada del temple; això es podia solucionar dotant l'església d'una nova entrada lateral que abans no tenia. L'arxiu del bisbat de Vic no diu res més sobre aquest afer; però tal com es troba actualment es pot observar que les citades obres es realitzaren (REGUANT, s.d.; 1988; 1997).

Bibliografia

AUTORS DIVERSOS (1984). Catalunya Romànica, vol. XI (El Bages). Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

CASTELLANO, A.; MASSANA, I.; REGUANT, J. (1983) Súria. Km. 0, Súria.

GAVÍN, Josep M. (1979) Bages (Inventari d'esglésies núm. 5). Valldoreix: Arxiu Gavín.

COTS I PORTÍ, M. Teresa; OBRADORS I PUIGDELLÍVOL, Rosa M.; PINZOLAS I GERMAN, Eduard (1991) El poble vell de Súria. Guia didàctica. Manresa: Ajuntament de Súria.

LLADÓ I RAMONET, Josep (1993C) "Súria" extret del Butlletí del Centre Excursionista de la Comarca del Bages, núm. 137 (1930) pp. 30-35 a Cererols, mil anys d'història (993-1993), pp. 19-25, Súria, Ajuntament de Súria i Associació d'Amics i Veïns de Cererols.

REGUANT i AGUT, Josep (s.d.) Súria. 1871-1873, Memòria de Llicenciatura, Barcelona, Universitat de Barcelona.

REGUANT i AGUT, Josep (1988) "Súria", Història de les comarques de Catalunya. Bages. Volum II, pp. 475-502, Manresa, Edicions Parcir, Edicions selectes.

REGUANT i AGUT, Josep (1997) Súria. Història en imatges 1894-1975. Col·lecció "Fotografia històrica", núm. 4. Manresa: Angle Editorial, Centre d'Estudis del Bages.

SITJES I MOLINS, Xavier (1990) "Sant Cristofol de Súria" Butlletí dels Amics de l'Art Romànic del Bages. Núm. 65, pp. 231-234, Manresa: Amics de l'Art Romànic del Bages.

SOLER I CLARIANA, Pau (1985) Súria, el meu poble. Súria.

VALORAR (1984) Valorar la història. Nova vida per a les velles ciutats. Producció Josep M. Rovira. Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Política Territorial i Obres Públiques.

